

**Privind aprobarea proiectului legii finanțelor
publice și responsabilității bugetar-fiscale**

Guvernul HOTĂRĂȘTE :

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul legii
finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.

Prim-ministru

VLADIMIR FILAT

Contrasemnează:

Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

Ministrul justiției

Oleg Efrim

Vizează:

Secretarul general al Guvernului

Victor BODIU

Aprobată în şedinţa Guvernului
din

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale

În scopul asigurării dezvoltării durabile a finanțelor publice, consolidării disciplinei bugetar-fiscale și asigurării gestionării eficiente și transparente a resurselor financiare publice,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege determină cadrul juridic general privind gestionarea finanțelor publice, stabilește principiile, regulile bugetar-fiscale și procedurile generale privind elaborarea, aprobarea, executarea și raportarea bugetelor și fondurilor (în continuare – bugetele) componente ale bugetului public național, delimitează competențele și responsabilitățile autorităților/instituțiilor implicate în procesul bugetar, precum și privind monitoringul financiar al activității autorităților/instituțiilor publice autofinanțate, a întreprinderilor de stat/municipale și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public.

Articolul 2. Sfera de aplicare

Dispozițiile prezentei legi sînt aplicabile:

- a) autorităților/instituțiilor finanțate de la bugetele componente ale bugetului public național;
- b) autorităților/instituțiilor publice autofinanțate;
- c) întreprinderilor de stat/municipale și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public.

Articolul 3. Noțiuni de bază

În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

administrator de buget – autoritate/instituție bugetară, împuternicită cu dreptul de gestionare a unuia din bugetele componente ale bugetului public național, în conformitate cu competențele și responsabilitățile prevăzute de prezenta lege;

alocație bugetară – sumă a mijloacelor financiare, aprobată în bugete, pentru onorarea angajamentelor bugetare;

angajament – obligațiune de plată, asumată de către administratorul de buget și/sau autoritatea/instituția bugetară, în conformitate cu legislația;

autoritate/instituție bugetară – entitate de drept public care, conform actelor de constituire, se finanțează de la bugetele componente ale bugetului public național;

autoritate bugetară independentă – autoritate publică centrală, bugetul căreia, conform legii, se aprobă de către Parlament separat și ulterior se include în proiectul bugetului de stat;

autoritate/instituție publică autofinanțată – entitate de drept public cu caracter necomercial care, potrivit actului normativ prin care a fost fondată, activează în baza principiilor de autogestiune și autofinanțare;

buget – totalitatea veniturilor, cheltuielilor și surselor de finanțare, destinate pentru realizarea funcțiilor autorităților publice centrale și locale;

buget public național – sinteza bugetelor, constituite în cadrul sistemului bugetar, cu excluderea transferurilor interbugetare;

buget de stat – totalitatea veniturilor, cheltuielilor și surselor de finanțare, destinate pentru realizarea funcțiilor autorităților publice centrale, cu excepția funcțiilor proprii sistemului public de asigurări sociale și sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală, precum și pentru stabilirea relațiilor cu alte bugete;

bugetele locale – totalitatea veniturilor, cheltuielilor și surselor de finanțare, destinate pentru realizarea funcțiilor autorităților administrației publice locale de toate nivelurile;

bugetul asigurărilor sociale de stat – totalitatea veniturilor, cheltuielilor și surselor de finanțare, destinate pentru realizarea funcțiilor și gestionarea sistemului public de asigurări sociale;

bugetul autorității/instituției bugetare – totalitatea resurselor și cheltuielilor destinate pentru implementarea activităților și sarcinilor statutare ale autorității/instituției bugetare;

calendar bugetar – plan de activități aferente procesului bugetar cu stabilirea termenelor de realizare a acestora și a autorităților responsabile;

cadru bugetar pe termen mediu – document, prin care se stabilesc obiectivele politicii bugetar-fiscale și se determină cadrul de resurse și cheltuieli ale bugetului public național și a componentelor acestuia în perspectiva de trei ani;

cheltuieli bugetare – totalitatea plăților aprobate în / efectuate de la buget, cu excepția celor aferente operațiunilor cu activele financiare și datoriile;

clasificație bugetară – act normativ, care stabilește sistemul unificat de coduri ce grupează și sistematizează indicatorii bugetari conform anumitor criterii, pentru asigurarea comparabilității, precum și normele metodologice de aplicare a acestora;

cont unic trezorerial – cont de decontare al Ministerului Finanțelor, deschis în sistemul de evidență contabilă al Băncii Naționale a Moldovei, ale

căruia mijloace pot fi plasate într-un cont bancar sau în mai multe, considerate ca un tot întreg și destinat gestionării mijloacelor bugetelor componente ale bugetului public național;

decalaj temporar de casă – insuficiență temporară de mijloace bănești, prognozată pentru unele perioade ale anului bugetar, necesare pentru efectuarea plăților de la bugetele componente ale bugetului public național;

dezagregarea bugetului – proces de repartizare, conform clasificăției bugetare, a alocațiilor bugetare aprobate prin legea/decizia bugetară anuală;

finanțe publice – ansamblul relațiilor economice aferente formării și administrării resurselor bugetelor componente ale bugetului public național, datoriei publice și ale altor active publice;

fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – totalitatea veniturilor, cheltuielilor și surselor de finanțare, destinate pentru realizarea funcțiilor și gestionarea sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală;

inspectare financiară – acțiuni de control, în baza principiilor transparenței și legalității, care constată dacă activitatea economico-financiară, operațiunile și tranzacțiile sînt efectuate în conformitate cu actele normative;

monitoringul financiar – proces de selectare, prelucrare și analiză a indicatorilor activității economico-financiare a autorităților/instituțiilor publice autofinanțate, întreprinderilor de stat/municipale și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public;

lege bugetară anuală – act legislativ prin care se aprobă, după caz, bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală, și care stabilește reglementări specifice acestor bugete pentru anul bugetar respectiv;

decizie bugetară anuală – act juridic al consiliului local, prin care se aprobă bugetul local respectiv, și care stabilește reglementări specifice bugetului local pentru anul bugetar respectiv;

plan de conturi – act normativ, care stabilește nomenclatorul sistematizat al codurilor conturilor contabile în sistemul bugetar și normele metodologice de utilizare a acestora;

proces bugetar – consecutivitatea activităților de elaborare, examinare, adoptare, executare și raportare a bugetelor;

proiect finanțat din surse externe – ansamblu de activități, finanțate din granturi și/sau împrumuturi, acordate Guvernului și/sau autorităților publice locale, din partea organizațiilor internaționale și altor donatori externi, pentru atingerea unui obiectiv general și/sau mai multor obiective specifice;

responsabilitate bugetar-fiscală – formă de exercitare a funcțiilor și competențelor, stabilite de lege, în procesul de gestionare a finanțelor publice, care presupune că politica bugetar-fiscală și bugetele se elaborează, se aprobă, se execută și se raportează cu respectarea principiilor și a regulilor stabilite de prezenta lege, precum și în conformitate cu alte norme prevăzute de legislație;

resurse bugetare – totalitatea veniturilor și a surselor de finanțare ale bugetului;

sistem bugetar – sistem de bugete, reglementate prin lege, care cuprinde bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și bugetele locale, precum și autoritățile/instituțiile bugetare;

sistem trezorerial – sistem de evidență și monitorizare, prin care se asigură executarea de casă a încasărilor bugetelor componente ale bugetului public național și a plăților bugetului de stat și a bugetelor locale, în baza clasificărilor bugetare și a planului de conturi contabile.

soldul bugetului – diferența dintre veniturile și cheltuielile bugetului. Soldul negativ al bugetului reprezintă deficit, soldul pozitiv - excedent, iar soldul „zero” reprezintă echilibrul bugetar;

soldul primar al bugetului – diferența dintre veniturile și cheltuielile bugetului, excluzând cheltuielile pentru plata dobânzilor aferente datoriei de stat/datoriei autorităților administrației publice locale;

strategie sectorială de cheltuieli – document care stabilește obiectivele și prioritățile de politică sectorială corelate cu volumul resurselor bugetare prognozate/planificate pe termen mediu și care prevede distribuirea resurselor pe programe de cheltuieli în cadrul sectorului;

surse de finanțare – totalitatea activelor financiare și datoriilor bugetului aferente împrumuturilor interne și externe;

venituri bugetare – mijloacele financiare, aprobate în/sau încasate la buget, cu excepția celor aferente operațiunilor cu activele financiare și datoriile.

Capitolul II PRINCIPII, REGULI ȘI RESPONSABILITĂȚI

Secțiunea 1. Principiile bugetare

Articolul 4. Principiul anualității

- (1) Bugetele se aprobă pentru perioada unui an bugetar.
- (2) Toate operațiunile de încasări și plăți bugetare efectuate pe parcursul unui an bugetar aparțin anului corespunzător de executare a bugetului.

Articolul 5. Principiul unității monetare

Toate operațiunile de încasări și plăți bugetare se exprimă în monedă națională.

Articolul 6. Principiul unității

- (1) Toate încasările și toate plățile autorităților /instituțiilor bugetare se reflectă și se efectuează exclusiv în/din bugetul de la care se finanțează.

(2) Resursele și cheltuielile bugetelor, formate în cadrul sistemului bugetar, se consolidează în bugetul public național.

Articolul 7. Principiul universalității

(1) Toate resursele și cheltuielile bugetare se reflectă în buget în sume brute.

(2) Resursele bugetelor componente ale bugetului public național sînt destinate finanțării tuturor cheltuielilor prevăzute în bugetele respective, fără a stabili relații între anumite tipuri de resurse și cheltuieli.

Articolul 8. Principiul balanțării

Orice buget trebuie să fie balanțat. Cheltuielile bugetare trebuie să fie egale cu veniturile plus sursele de finanțare.

Articolul 9. Principiul stabilității și durabilității

Politica bugetar-fiscală și prognozele macrobugetare pe termen mediu, în baza cărora se fundamentează bugetele anuale, se elaborează în conformitate cu regulile bugetar-fiscale stabilite de prezenta lege și se actualizează periodic pentru a asigura stabilitate macroeconomică și durabilitate finanțelor publice pe termen mediu și lung.

Articolul 10. Principiul performanței

(1) Resursele bugetare se alocă și se utilizează în mod econom, eficient și eficace, cu respectarea principiilor, regulilor și procedurilor de management financiar și control.

(2) Bugetele se fundamentează pe performanță.

Articolul 11. Principiul transparenței

(1) Bugetele se elaborează, se aprobă și se administrează în mod transparent avînd la bază:

- a) procesul bugetar, bazat pe un calendar bugetar și proceduri transparente;
- b) roluri și responsabilități bine definite în procesul bugetar;
- c) informație bugetară cuprinzătoare, elaborată și prezentată publicului într-o manieră clară și accesibilă.

(2) Proiectele de acte normative în domeniul bugetar-fiscal se supun consultării publice în conformitate cu legislația privind transparența în procesul decizional, iar rapoartele cu privire la executarea bugetelor se fac publice.

Secțiunea 2. Regulile bugetar-fiscale

Articolul 12. Reguli privind politica bugetar-fiscală

(1) Politica bugetar-fiscală se elaborează cu respectarea concomitentă a următoarelor reguli:

a) rata anuală de creștere a cheltuielilor totale ale bugetului public național pe termen mediu va fi menținută sub/sau va fi cel mult egală cu rata anuală de creștere nominală a Produsului Intern Brut, prognozată pentru anii bugetari respectivi.

b) nivelul limită anual al deficitului bugetului public național nu poate depăși volumul cheltuielilor capitale și nu poate constitui mai mult de 3% din produsul intern brut.

(2) La stabilirea priorităților de politici, autoritățile publice responsabile asigură consecvența și continuitatea obiectivelor asumate în contextul cadrului bugetar pe termen mediu.

(3) Derogarea de la regulile stabilite prin alin.(1) al prezentului articol, poate fi admisă doar pentru o perioadă de maximum trei ani și doar în următoarele situații:

a) în caz de catastrofe naturale, efecte negative ale crizelor economico-financiare externe și alte situații excepționale, care pun în pericol securitatea națională; și

b) în caz de declin al activității economice și/sau dacă nivelul inflației depășește cu 10 puncte procentuale nivelul prognozat/planificat.

(4) În cazul situațiilor specificate la alin.(3) al prezentului articol, Guvernul va prezenta Parlamentului un raport prin care informează despre:

a) motivele care a condiționat derogarea de la regulile politicii bugetar-fiscale;

b) măsurile pe care Guvernul intenționează să le întreprindă pentru a se conforma din nou regulilor politicii bugetar-fiscale;

c) termenul în care se planifică să se reînceapă respectarea regulilor politicii bugetar-fiscale.

Articolul 13. Reguli privind impactul financiar

(1) Proiectele de acte normative cu impact financiar asupra bugetelor se supun expertizei financiare în conformitate cu legislația ce reglementează modul de elaborare a actelor normative.

(2) Pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii, care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget.

(3) Prealocarea prin acte normative, altele decât legea/decizia bugetară anuală, a unor sume sau cote procentuale din buget sau din produsul intern brut, destinate anumitor domenii, sectoare sau programe nu se admite.

Articolul 14. Reguli privind soldul bugetului

(1) Nivelul limită al soldului bugetului se stabilește prin legile/deciziile bugetare anuale, care prevăd, după caz, sursele de finanțare a deficitului bugetar sau direcționarea excedentului bugetar.

(2) Pe parcursul anului bugetar orice modificare a soldului bugetului poate fi adoptată doar prin lege/decizie privind rectificarea bugetului.

Articolul 15. Clasificația bugetară

(1) Bugetele se elaborează, se execută și se raportează în baza unui sistem unic de clasificare bugetară.

(2) Componentele clasificărilor bugetare sînt:

- a) clasificarea organizațională;
- b) clasificarea funcțională;
- c) clasificarea programelor;
- d) clasificarea economică;
- e) clasificarea surselor.

(3) Structura componentelor clasificărilor bugetare și metodologia de aplicare se aprobă de către Ministerul Finanțelor.

Secțiunea 3. Competențe și responsabilități în domeniul bugetar-fiscal

Articolul 16. Rolul Parlamentului

În domeniul bugetar-fiscal, Parlamentul are următoarele competențe și responsabilități de bază:

- a) adoptă acte legislative în domeniul finanțelor publice;
- b) adoptă legea privind limitele macrobugetare pe termen mediu și, după caz, modificările și completările la legislație, ce rezultă din politica bugetar-fiscală;
- c) adoptă legile bugetare anuale și legile privind rectificarea bugetelor;
- d) examinează raportul semianual privind executarea bugetului consolidat central și a componentelor acestuia;
- e) aprobă rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală;
- f) examinează și aprobă raportul Curții de Conturi privind administrarea și utilizarea resurselor financiare publice și a patrimoniului public.

Articolul 17. Rolul Guvernului

În domeniul bugetar-fiscal, Guvernul are următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) exercită conducerea generală a activității executive în domeniul gestionării finanțelor publice, în conformitate cu principiile și regulile prevăzute de prezenta lege;

b) asigură durabilitatea programului de guvernare și altor documente de politici din punct de vedere bugetar-fiscal;

c) asigură administrarea datoriei de stat;

d) aprobă cadrul bugetar pe termen mediu și prezintă Parlamentului proiectul legii privind limitele macrobugetare pe termen mediu;

e) aprobă și prezintă Parlamentului proiectele legilor bugetare anuale, precum și proiectele de legi privind rectificarea bugetelor;

f) aprobă lista obiectelor de investiții capitale în cadrul limitei alocațiilor aprobate autorităților publice prin legea anuală a bugetului de stat;

g) adoptă hotărâri privind redistribuirea alocațiilor în condițiile art.58 alin.(1) lit.a) din prezenta lege;

h) asigură gestionarea eficientă și transparentă a fondului de rezervă și a fondului de intervenție ale Guvernului;

i) prezintă Parlamentului rapoarte privind executarea bugetului consolidat central și a componentelor acestuia;

j) aprobă regulamentul-cadru de activitate a serviciilor financiare din cadrul autorităților publice;

k) adoptă acte normative în scopul implementării prezentei legi.

Articolul 18. Rolul Ministerului Finanțelor

(1) Ministerul Finanțelor este autoritatea publică centrală de specialitate în domeniul bugetar-fiscal și are următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) stabilește activitățile intermediare și monitorizează calendarul bugetar, precum și asigură coordonarea generală a procesului bugetar;

b) elaborează și asigură implementarea politicii bugetar-fiscale în conformitate cu principiile și regulile bugetar-fiscale, stabilite de prezenta lege;

c) elaborează și prezintă Guvernului spre aprobare cadrul bugetar pe termen mediu și proiectul legii privind limitele macrobugetare pe termen mediu;

d) examinează propunerile de buget ale autorităților publice centrale, elaborează și prezintă Guvernului proiectul legii bugetului de stat pe anul respectiv și, în caz de necesitate, proiectele de legi privind rectificarea acestuia;

e) examinează proiectele legilor anuale ale bugetului asigurărilor sociale de stat, fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și sinteza proiectelor bugetelor locale, precum și determină transferurile interbugetare în conformitate cu legislația;

f) asigură gestionarea mijloacelor financiare ale bugetelor componente ale bugetului public național prin Contul Unic Trezorerial și prin alte conturi deschise în Banca Națională a Moldovei și în instituțiile financiare,

administrează bugetul de stat și monitorizează executarea celorlalte bugete componente ale bugetului public național;

g) organizează și asigură funcționarea sistemului trezorerial;

h) participă în Sistemul Automatizat de Plați Interbancare;

i) întocmește și publică rapoarte periodice și anuale privind executarea bugetului de stat, precum și privind executarea bugetului public național;

j) administrează datoria de stat și garanțiile de stat, precum și monitorizează datoria publică;

k) efectuează monitoringul financiar general al autorităților publice autofinanțate, al întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat;

l) elaborează și aprobă cadrul metodologic necesar pentru implementarea prezentei legi și a altor acte normative în domeniul finanțelor publice, precum și acordă asistență metodologică autorităților publice centrale și locale în procesul bugetar;

m) avizează proiectele de acte normative cu implicații financiare asupra bugetelor, precum și proiectele de acorduri, memorandumuri, protocoale sau alte documente cu caracter financiar, încheiate cu alte state și organizații internaționale;

n) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

(2) Pentru analiza bugetară și a perspectivelor bugetar-fiscale, Ministerul Finanțelor poate solicita și dispune de orice informație necesară de la oricare autoritate/instituție publică.

Articolul 19. Rolul autorităților publice centrale

(1) În domeniul bugetar-fiscal, autoritățile publice centrale au următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) organizează sistemele de planificare, executare, evidență contabilă și raportare a bugetului în cadrul autorității publice respective și, după caz, în cadrul instituțiilor bugetare din subordine;

b) elaborează, aprobă, asigură implementarea și raportează strategiile sectoriale de cheltuieli pe termen mediu;

c) stabilește prioritățile de politică sectorială și asigură conformitatea strategiilor sectoriale de cheltuieli cu documentele de planificare strategică și cu limitele de cheltuieli prognozate/aprobate în buget;

d) asigură dezagregarea limitei sectoriale de cheltuieli pe bugetele componente ale bugetului public național și pe autorități publice centrale, în cadrul sectorului de care este responsabil;

e) prezintă Ministerului Finanțelor propuneri pentru elaborarea cadrului bugetar pe termen mediu și a proiectului legii bugetului de stat, rapoarte financiare, alte rapoarte și informații necesare pentru elaborarea rapoartelor prevăzute de prezenta lege, precum și răspund pentru corectitudinea informațiilor prezentate;

f) participă la argumentarea și promovarea proiectului cadrului bugetar pe termen mediu și a legii anuale a bugetului de stat, precum și a rapoartelor privind executarea bugetului de stat, inclusiv a performanțelor realizate în raport cu obiectivele și indicatorii asumați;

g) asigură dezagregarea și aprobă limitele de alocații bugetare anuale și indicatorii de performanță instituțiilor din subordine și monitorizează performanțele financiare și nefinanciare ale acestora;

h) asigură publicarea strategiilor sectoriale de cheltuieli pe termen mediu și a bugetelor anuale pe domeniile de competență, precum și a rapoartelor privind implementarea acestora;

i) asigură gestionarea alocațiilor bugetare și administrarea patrimoniului public, în conformitate cu principiile, regulile și procedurile de management financiar și control;

j) efectuează monitoringul activității instituțiilor publice autofinanțate, întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, potrivit domeniilor de competență;

k) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

(2) Pentru realizarea atribuțiilor prevăzute la alin.(1) organele centrale de specialitate ale administrației publice conlucrează cu alte autorități publice centrale și locale, care sînt obligate să conlucreze și să prezinte orice informație necesară autorității publice de specialitate.

Articolul 20. Rolul autorității publice centrale și a instituției publice responsabile pentru bugetul asigurărilor sociale de stat

(1) În domeniul bugetar-fiscal, autoritatea publică centrală în domeniul protecției sociale are următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) elaborează politicile în domeniul asigurărilor sociale de stat și asistenței sociale și prezintă Ministerului Finanțelor, în baza propunerilor Casei Naționale de Asigurări Sociale, prognoze ale bugetului asigurărilor sociale de stat și alte informații necesare pentru elaborarea cadrului bugetar pe termen mediu;

b) prezintă și argumentează proiectul legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul respectiv și, în caz de necesitate, proiecte de legi privind rectificarea bugetului în cauză, în procesul consultărilor cu Ministerul Finanțelor, Guvernul și Parlamentul;

c) monitorizează și analizează executarea bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și implementarea programelor în raport cu obiectivele și indicatorii de performanță asumați;

d) înaintează Guvernului propuneri în vederea asigurării stabilității financiare a sistemului public de asigurări sociale;

e) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

(2) În domeniul bugetar-fiscal, Casa Națională de Asigurări Sociale are următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) elaborează și prezintă autorității publice centrale în domeniul protecției sociale prognoze ale bugetului asigurărilor sociale de stat și alte informații necesare pentru elaborarea cadrului bugetar pe termen mediu;

b) întocmește și prezintă autorității publice centrale în domeniul protecției sociale proiectul legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul respectiv și, în caz de necesitate, propuneri de rectificare a bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și furnizează informațiile necesare pentru fundamentarea acestuia;

c) participă în procesul de consultare și promovare a proiectului legii bugetului asigurărilor sociale de stat la Ministerul Finanțelor, Guvern și Parlament;

d) administrează bugetul asigurărilor sociale de stat și implementează programele în conformitate cu obiectivele și indicatorii de performanță asumați;

e) asigură gestionarea mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat și administrarea patrimoniului public, aflat în gestiune, în conformitate cu principiile, regulile și procedurile de management financiar și control;

f) prezintă Guvernului, autorității publice centrale în domeniul protecției sociale și Ministerului Finanțelor rapoarte privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat și asigură publicarea acestora;

g) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

Articolul 21. Rolul autorității publice centrale și a instituției publice responsabile pentru fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală

(1) În domeniul bugetar-fiscal, autoritatea publică centrală în domeniul ocrotirii sănătății are următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) elaborează politica în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală și prezintă Ministerului Finanțelor, în baza propunerilor Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, prognoze ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și alte informații necesare pentru elaborarea cadrului bugetar pe termen mediu;

b) prezintă și promovează proiectul legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul respectiv și, în caz de necesitate, proiecte de legi privind rectificarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, în procesul consultărilor cu Ministerul Finanțelor, Guvernul și Parlamentul;

c) monitorizează și analizează executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, precum și implementarea programelor acestora în raport cu obiectivele și indicatorii de performanță asumați;

d) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

(2) În domeniul bugetar-fiscal, Compania Națională de Asigurări în Medicină are următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) elaborează și prezintă autorității publice centrale în domeniul ocrotirii sănătății prognoze ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și alte informații necesare pentru elaborarea cadrului bugetar pe termen mediu;

b) întocmește și prezintă autorității publice centrale în domeniul ocrotirii sănătății proiectul legii anuale a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și, în caz de necesitate, propuneri de rectificare a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, precum și furnizează informațiile necesare pentru fundamentarea acestuia;

c) participă în procesul de consultare și promovare a proiectului legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală la Ministerul Finanțelor, Guvern și Parlament;

d) administrează fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și implementează programele în conformitate cu obiectivele și indicatorii de performanță asumați;

e) asigură gestionarea mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și administrarea patrimoniului public, aflat în gestiune, în conformitate cu principiile, regulile și procedurile de management financiar și control;

f) prezintă Guvernului, autorității publice centrale în domeniul ocrotirii sănătății și Ministerului Finanțelor rapoarte privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și asigură publicarea acestora;

g) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

Articolul 22. Rolul autorităților administrației publice locale

(1) În domeniul bugetar-fiscal, autoritățile administrației publice locale au următoarele competențe și responsabilități de bază:

a) elaborează, aprobă și administrează bugetele locale cu respectarea principiilor și regulilor bugetare stabilite de prezenta lege și în conformitate cu legislația privind finanțele publice locale;

b) elaborează prognoze bugetare și întreprind, în limitele competențelor lor, măsuri pentru creșterea bazei fiscale și asigurarea durabilității bugetelor locale pe termen mediu și lung;

c) înaintează, prin intermediul asociațiilor reprezentative ale autorităților publice locale, propuneri la elaborarea politicii bugetar-fiscale și participă la consultările privind relațiile interbugetare;

d) conlucrează cu autoritățile publice centrale și implementează la nivel local programele și politicile cuprinse în documentele de planificare strategică de nivel național;

e) publică bugetele și rapoartele privind executarea bugetelor locale, precum și privind implementarea programelor la nivel local;

f) asigură gestionarea resurselor bugetare și administrarea patrimoniului public, în conformitate cu principiile, regulile și procedurile de management financiar și control;

g) efectuează monitoringul financiar al instituțiilor publice autofinanțate fondate de autoritățile publice locale, precum și al întreprinderilor municipale și

societăților comerciale, în care autoritățile administrației publice locale dețin cota majoritară în capitalul social.

(2) Competențele specifice ale autorităților administrației publice locale sînt prevăzute în legea privind finanțele publice locale și alte acte normative.

Articolul 23. Rolul instituțiilor bugetare

În domeniul bugetar-fiscal, instituțiile bugetare au următoarele competențe și responsabilități de bază:

- a) elaborează și prezintă propuneri de buget;
- b) dezagreghează limitele de alocații bugetare conform clasificăției bugetare;
- c) colectează venituri, în condițiile art.40 din prezenta lege;
- d) asumă angajamente bugetare și efectuează cheltuieli pe parcursul anului bugetar în scopurile și în limitele alocațiilor bugetare;
- e) implementează și raportează programele, aflate în gestiune, în conformitate cu obiectivele și indicatorii de performanță asumați;
- f) asigură gestionarea alocațiilor bugetare și administrarea patrimoniului public, în conformitate cu principiile, regulile și procedurile de management financiar și control;
- g) publică bugetele și rapoartele privind executarea acestora;
- h) exercită alte competențe și responsabilități prevăzute de legislație.

Capitolul III BUGETUL PUBLIC NAȚIONAL

Secțiunea 1. Componentele bugetului public național și relațiile interbugetare

Articolul 24. Componentele bugetului public național

(1) Bugetul public național cuprinde:

- a) bugetul de stat,
- b) bugetul asigurărilor sociale de stat,
- c) fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală,
- d) bugetele locale.

(2) Bugetele menționate la alin.(1) lit.a)-c) formează bugetul consolidat central.

(3) Bugetele locale cuprind bugetele locale de nivelul întâi (bugetele satelor/comunelor, orașelor/municipiilor) și bugetele locale de nivelul al doilea (bugetele raionale, bugetele municipiilor Chișinău și Bălți și bugetul central al unității teritoriale autonome Găgăuzia), care în ansamblu formează bugetul consolidat local.

Articolul 25. Veniturile bugetare

(1) Veniturile bugetare se formează din:

a) venituri generale, obținute din impozite, taxe, granturi și alte încasări cu caracter nerambursabil, prevăzute de legislație, precum și din contribuții de asigurări sociale de stat și prime de asigurări obligatorii de asistență medicală;

b) venituri colectate de autoritățile/instituțiile bugetare.

(2) Veniturile bugetare nu includ mijloacele bănești obținute din operațiunile cu activele financiare și datoriile.

(3) Delimitarea veniturilor generale între bugetele componente ale bugetului public național se efectuează prin lege.

Articolul 26. Cheltuielile bugetare

(1) Cheltuielile bugetare sînt determinate de alocațiile bugetare specificate în legile/deciziile bugetare anuale și includ cheltuieli de personal, prestații sociale, achiziții de bunuri și servicii, subvenții și transferuri, deservirea datoriei, cheltuieli destinate formării activelor fixe și alte cheltuieli prevăzute de legislație.

(2) Cheltuielile bugetare nu cuprind plățile aferente operațiunilor cu activele financiare și datoriile.

(3) Delimitarea cheltuielilor între bugetele componente ale bugetului public național se efectuează în funcție de competențele și responsabilitățile financiare prevăzute de legislație.

Articolul 27. Sursele de finanțare

Sursele de finanțare se formează din:

a) operațiunile cu împrumuturile;

b) operațiunile aferente vânzării și privatizării patrimoniului public;

c) operațiunile cu soldurile mijloacelor bănești la conturile bugetului;

d) alte operațiuni cu active financiare și datoriile prevăzute de legislație.

Articolul 28. Administratorii de bugete

(1) Bugetul de stat se administrează de către Ministerul Finanțelor.

(2) Bugetul asigurărilor sociale de stat se administrează de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

(3) Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală se administrează de către Compania Națională de Asigurări în Medicină.

(4) Bugetele locale se administrează de către autoritățile executive locale.

Articolul 29. Relațiile interbugetare

Bugetele componente ale bugetului public național sînt administrate independent unul de altul și pot fi angajate în relații interbugetare, în conformitate cu articolele 30-32 din prezenta lege.

Articolul 30. Relațiile între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat

(1) Relațiile între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat se realizează prin:

a) transferuri cu destinație specială, destinate pentru acordarea prestațiilor sociale și altor cheltuieli aferente, care potrivit legislației în vigoare, se suportă de la bugetul de stat prin intermediul bugetului asigurărilor sociale de stat;

b) transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea insuficienței veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat, în cazul în care resursele bugetului asigurărilor sociale de stat nu acoperă cheltuielile acestuia.

(2) Volumul transferurilor menționate la alin.(1) al prezentului articol se stabilește în conformitate cu legislația în domeniul protecției sociale.

Articolul 31. Relațiile între bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală

(1) Relațiile între bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală se realizează prin transferuri de la bugetul de stat pentru asigurarea obligatorie de asistență medicală a anumitor categorii de persoane, pentru care, conform legislației, Guvernul are calitatea de asigurator.

(2) Volumul transferurilor menționate la alin.(1) al prezentului articol se stabilește în conformitate cu legislația ce reglementează sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală.

Articolul 32. Relațiile între bugetul de stat și bugetele locale

(1) Relațiile între bugetul de stat și bugetele locale se realizează prin:

a) transferuri de la bugetul de stat pentru nivelarea posibilităților bugetare ale autorităților administrației publice locale;

b) transferuri cu destinație specială pentru realizarea anumitor funcții delegate, implementarea anumitor proiecte de investiții capitale, alte transferuri cu destinație specială.

(2) Mecanismul, criteriile și modul de stabilire a transferurilor interbugetare se reglementează prin legea privind finanțele publice locale și alte acte normative.

(3) Autoritățile administrației publice locale transferă la bugetul de stat sumele de venituri care depășesc volumul cheltuielilor bugetelor locale peste limita stabilită de legea privind finanțele publice locale.

Secțiunea 2. Fondurile de urgență

Articolul 33. Fondul de rezervă și fondul de intervenție ale Guvernului

(1) Prin legea bugetară anuală în cadrul bugetului de stat pot fi create:

a) fondul de rezervă , pentru finanțarea cheltuielilor urgente, care survin pe parcursul anului bugetar, dar care nu au fost posibil de anticipat și, respectiv, de prevăzut în bugetele aprobate;

b) fondul de intervenție, pentru finanțarea cheltuielilor urgente, legate de înlăturarea consecințelor calamităților naturale, în caz de epidemii, precum și în alte situații excepționale.

(2) Fondul de rezervă și fondul de intervenție ale Guvernului se administrează în baza regulamentelor, aprobate de Guvern.

(3) Pe parcursul anului bugetar volumul aprobat al fondului de intervenție al Guvernului poate fi suplimentat cu donațiile persoanelor fizice și juridice, oferite pentru scopurile menționate la alin.(1) lit.b) a prezentului articol.

Articolul 34. Fondul de rezervă al autorității publice locale

(1) Prin decizia bugetară anuală în cadrul bugetului local poate fi creat fondul de rezervă, pentru finanțarea cheltuielilor urgente, care survin pe parcursul anului bugetar, dar care nu au fost posibil de anticipat și, respectiv, de prevăzut în bugetele aprobate.

(2) Utilizarea fondului de rezervă al autorităților publice locale se efectuează în baza unui regulament aprobat de consiliile locale.

Secțiunea 3. Datoria publică

Articolul 35. Plafonul privind datoria de stat și datoria autorităților publice locale

(1) Plafonul privind soldul datoriei de stat și soldul garanțiilor de stat la sfârșitul anului bugetar se aprobă prin legea bugetului de stat pe anul respectiv.

(2) Plafonul privind soldul datoriei autorităților administrației publice locale și soldul garanțiilor autorităților administrației publice locale la sfârșitul anului bugetar se aprobă prin decizia bugetară pe anul respectiv, în condițiile legii privind finanțele publice locale.

Articolul 36. Reglementări specifice datoriei publice

Procedurile și responsabilitățile privind formarea, aprobarea și administrarea și raportarea datoriei de stat, a datoriei autorităților administrației publice locale, a întreprinderilor de stat/municipale și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public, se stabilesc prin legislația care reglementează datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat și alte acte normative.

Secțiunea 4. Investițiile capitale

Articolul 37. Gestionarea investițiilor capitale

Investițiile capitale finanțate de la buget se planifică, se execută și se raportează ca parte integrantă a bugetului respectiv, cu respectarea procedurilor bugetare stabilite de prezenta lege.

Articolul 38. Reglementări specifice investițiilor capitale

Cadrul general, principiile și procedurile privind formarea și administrarea proiectelor de investiții capitale, precum și responsabilitățile de gestionare a acestora se reglementează prin lege.

Secțiunea 5. Bugetele autorităților/instituțiilor bugetare

Articolul 39. Cheltuielile autorităților/instituțiilor bugetare

(1) Cheltuielile autorităților/instituțiilor bugetare se finanțează din:

- a) veniturile colectate de autoritățile/instituțiile bugetare;
- b) resursele proiectelor finanțate din surse externe;
- c) veniturile generale și sursele de finanțare ale bugetului de la care se finanțează autoritatea/instituția bugetară respectivă.

(2) Cheltuielile autorităților/instituțiilor bugetare se aprobă, se execută și se raportează, fără divizare pe sursele de formare ale acestora.

Articolul 40. Veniturile colectate de autoritățile/instituțiile bugetare

(1) Veniturile colectate de autoritățile/instituțiile bugetare se constituie din:

- a) venituri de la efectuarea lucrărilor și prestarea serviciilor contra plată;
- b) chiria sau darea în arendă a patrimoniului public;
- c) donații, sponsorizări și alte mijloace bănești, intrate legal în posesia autorităților/instituțiilor bugetare.

(2) Nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată, efectuate și/sau prestate de către autoritățile/instituțiile bugetare, și mărimea tarifelor la servicii, se stabilesc de către Guvern sau, după caz, de către autoritățile administrației publice locale, în funcție de bugetul de la care se finanțează autoritatea/instituția bugetară.

(3) Veniturile colectate de către autoritățile/instituțiile bugetare, de rînd cu veniturile generale și sursele de finanțare, se utilizează pe măsura încasării lor pentru finanțarea cheltuielilor aprobate în bugetele acestora, fără a fi condiționate pentru anumite cheltuieli.

(4) Dacă pe parcursul anului bugetar autoritățile/instituțiile bugetare colectează venituri peste volumul aprobat, suma de venituri ce depășește volumul aprobat, se utilizează pentru finanțarea cheltuielilor în volumul aprobat.

(5) Dacă pe parcursul anului bugetar autoritățile/instituțiile bugetare colectează venituri în volum mai mic decât cel aprobat, acestea pot efectua cheltuieli în volum diminuat cu suma respectivă a veniturilor neîncasate.

Articolul 41. Resursele aferente proiectelor finanțate din surse externe

(1) Resursele aferente proiectelor finanțate din surse externe, se administrează în conformitate cu prevederile acordurilor respective, în limitele alocațiilor bugetare aprobate.

(2) Soldurile de mijloace bănești menționate la alin.(1) al prezentului articol, neutilizate pînă la finele anului bugetar, sînt accesibile pentru utilizare în aceleași scopuri în anul bugetar următor, doar dacă acestea sînt prevăzute în bugetele corespunzătoare.

Articolul 42. Sumele obținute din vânzarea activelor fixe și a bunurilor materiale

Sumele încasate din vânzarea activelor fixe sau a materialelor rezultate în urma demolării și dezmembrării acestora, precum și din vânzarea bunurilor materiale, care aparțin autorităților/instituțiilor bugetare, se transferă la bugetul de la care acestea se finanțează.

Capitolul IV PROCESUL BUGETAR

Articolul 43. Anul bugetar

Anul bugetar începe la 1 ianuarie și se încheie la 31 decembrie.

Articolul 44. Calendarul bugetar

(1) Principalele activități și termene limită ale calendarului bugetar sînt următoarele:

- a) Guvernul aprobă cadrul bugetar pe termen mediu, pînă la 1 mai;
- b) Guvernul prezintă Parlamentului proiectul legii privind limitele macrobugetare pe termen mediu și, în caz de necesitate, proiectul legii pentru modificarea unor acte legislative, pînă la 1 iunie;
- c) Guvernul prezintă Parlamentului rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală pe anul precedent, pînă la 1 iunie a anului următor anului bugetar încheiat;
- d) autoritățile bugetare independente prezintă proiectele bugetelor acestora pe anul viitor spre examinare Parlamentului, pînă la 1 iulie;
- e) Parlamentul aprobă rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală, pînă la 15 iulie a anului următor anului bugetar încheiat;

f) Parlamentul adoptă legea privind limitele macrobugetare pe termen mediu și, în caz de necesitate, modificări și completări la legislație, care rezultă din politica bugetar-fiscală pe anul următor, până la 15 iulie;

g) Parlamentul adoptă bugetele autorităților bugetare independente, până la 20 iulie;

h) Guvernul prezintă Parlamentului raportul semianual privind executarea bugetului consolidat central și a componentelor acestuia, până la 15 august a anului bugetar în curs;

i) Ministerul Finanțelor, autoritățile publice centrale în domeniul protecției sociale și în domeniul ocrotirii sănătății, prezintă Guvernului proiectele legilor bugetare anuale, până la 15 septembrie;

j) Guvernul aprobă și prezintă Parlamentului proiectele legilor bugetare anuale, până la 1 noiembrie;

k) autoritățile executive locale de nivelul al doilea elaborează și prezintă consiliilor locale proiectele bugetelor locale respective, până la 15 noiembrie, iar autoritățile executive locale de nivelul întâi, până la 20 noiembrie;

l) Parlamentul adoptă legile bugetare anuale, până la 1 decembrie;

m) consiliile locale de nivelul al doilea adoptă bugetele locale respective până la 5 decembrie, iar consiliile locale de nivelul întâi adoptă bugetele respective, până la 10 decembrie;

n) consiliile locale aprobă rapoartele anuale privind executarea bugetelor locale, până la 15 februarie a anului următor anului bugetar încheiat.

(2) Activitățile intermediare ale calendarului bugetar și termenele de realizare ale acestora se stabilesc de către Ministerul Finanțelor.

Secțiunea 1. Elaborarea și aprobarea bugetului

Articolul 45. Cadrul bugetar pe termen mediu

(1) Anual, în conformitate cu calendarul bugetar, Guvernul aprobă cadrul bugetar pe termen mediu și îl prezintă spre informare Parlamentului.

(2) Cadrul bugetar pe termen mediu se elaborează de către Ministerul Finanțelor, în comun cu alte autorități publice responsabile, în conformitate cu principiile și regulile bugetar-fiscale prevăzute de prezenta lege.

(3) Cadrul bugetar pe termen mediu cuprinde:

- a) cadrul macroeconomic,
- b) politica bugetar-fiscală;
- c) cadrul macrobugetar;
- d) cadrul de cheltuieli.

(4) Cadrul macroeconomic conține informații privind evoluția principalilor indicatori macroeconomici, care au implicații asupra bugetului.

(5) Politica bugetar-fiscală include:

a) politica de venituri, inclusiv modificări ale impozitelor și taxelor, precum și politici privind administrarea veniturilor;

b) politica de cheltuieli, inclusiv prioritățile stabilite în baza documentelor de planificare strategică;

c) politica în domeniul datoriei de stat și de finanțare a deficitului bugetar;

d) analiza riscurilor bugetar-fiscale, ce pot avea efect substanțial asupra situației bugetar-fiscale.

(6) Cadrul macrobugetar, exprimat în valoare nominală și ca pondere în Produsul Intern Brut, cuprinde:

a) veniturile și cheltuielile totale ale bugetului public național și pe componentele acestuia;

b) cheltuielile de personal ale bugetului public național și pe componentele acestuia;

c) soldul primar al bugetului public național;

d) soldul bugetului public național și al componentelor acestuia;

e) soldul datoriei de stat, inclusiv internă și externă;

f) soldul garanțiilor de stat.

(7) Cadrul de cheltuieli conține:

a) limitele sectoriale de cheltuieli ale bugetului public național și pe componentele acestuia, inclusiv transferurile interbugetare;

b) limitele de cheltuieli ale bugetului de stat, repartizate pe autorități publice centrale.

(8) Cadrul bugetar pe termen mediu poate conține și alte informații pe care Ministerul Finanțelor le consideră importante pentru reflectare în acest document.

(9) Informația prezentată în cadrul bugetar pe termen mediu reflectă rezultatele ultimilor doi ani bugetari, rezultatele estimate pentru anul bugetar curent, precum și prognozele pentru trei ani ulteriori.

Articolul 46. Limitele macrobugetare

(1) Guvernul, în termenul prevăzut de calendarul bugetar, prezintă Parlamentului spre aprobare proiectul legii privind limitele macrobugetare pe termen mediu, exprimate în valoare nominală și ca pondere în Produsul Intern Brut, care cuprind:

a) veniturile totale ale bugetului public național;

b) cheltuielile totale ale bugetului public național;

c) cheltuielile de personal ale bugetului public național;

d) soldul bugetului public național.

(2) După aprobare de către Parlament, limitele specificate la alin.(1) lit.b) - d) ale prezentului articol, exprimate în valoare nominală și ca pondere în Produsul Intern Brut pentru anul bugetar următor și cele exprimate ca pondere în Produsul Intern Brut pentru următorii doi ani bugetari, nu pot fi depășite.

(3) În caz dacă politica bugetar-fiscală cuprinsă în cadrul bugetar pe termen mediu implică modificarea și/sau completarea legislației, Guvernul

prezintă Parlamentului proiectul de lege pentru modificarea și/sau completarea unor acte legislative.

(4) Proiectul legii privind limitele macrobugetare pe termen mediu și, după caz, proiectul legii privind modificarea și/sau completarea unor acte legislative, se examinează și se adoptă de Parlament nu mai târziu de termenul prevăzut de calendarul bugetar.

Articolul 47. Circulara privind elaborarea bugetelor anuale

(1) Anual, în conformitate cu calendarul bugetar, Ministerul Finanțelor emite autorităților publice centrale și locale circulara privind elaborarea propunerilor/proiectelor de buget.

(2) Circulara cuprinde particularități specifice privind elaborarea propunerilor/proiectelor de buget pe anul bugetar respectiv.

(3) În baza circularii emise de Ministerul Finanțelor, autoritățile executive locale de nivelul al doilea emit, anual, circulare privind elaborarea propunerilor la proiectele bugetelor locale de nivelul întâi.

Articolul 48. Propunerile/proiectele de buget

(1) Autoritățile publice centrale elaborează și prezintă Ministerului Finanțelor propuneri pentru elaborarea proiectului bugetului de stat, în termenul stabilit de acesta.

(2) Autoritățile publice centrale de specialitate în domeniul protecției sociale și în domeniul ocrotirii sănătății, elaborează proiectele bugetelor respective și le prezintă pentru avizare Ministerului Finanțelor, în termenul stabilit de acesta.

(3) Autoritățile executive locale de toate nivelurile întocmesc proiectele bugetelor locale corespunzătoare, iar autoritățile executive locale de nivelul al doilea întocmesc sinteza proiectelor bugetelor locale la nivel de municipiu/raion, pe care o prezintă pentru consultare Ministerului Finanțelor, în termenul stabilit de acesta.

(4) Propunerile/proiectele de buget cuprind indicatorii realizați în ultimii doi ani bugetari, rezultatele estimate pentru anul bugetar curent, propunerile de buget pentru anul bugetar viitor și estimările pentru doi ani ulteriori.

(5) Propunerile/proiectele de buget se elaborează și se prezintă în conformitate cu metodologia de planificare a bugetului, având la bază:

a) prioritățile de politici, prognozele bugetar-fiscale și limitele de cheltuieli/transferuri interbugetare, cuprinse în cadrul bugetar pe termen mediu;

b) particularitățile specifice cuprinse în circulara privind elaborarea bugetelor anuale.

(6) Procedura de elaborare a proiectelor bugetelor locale se reglementează prin legea privind finanțele publice locale.

Articolul 49. Examinarea și consultarea propunerilor/proiectelor de bugete

(1) Propunerile de buget ale autorităților publice centrale, proiectul bugetului asigurărilor sociale de stat, proiectul fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală și sinteza proiectelor bugetelor locale se examinează de către Ministerul Finanțelor.

(2) Rezultatele examinării propunerilor/proiectelor de buget se supun consultării cu autoritățile publice interesate.

(3) Dacă propunerile de buget nu respectă cerințele specificate la art.48 alin.(5) din prezenta lege, Ministerul Finanțelor respinge propunerile de buget și solicită ajustarea lor în termenul stabilit de acesta.

(4) Dacă autoritățile publice centrale nu aliniază propunerea de buget la cerințele necesare în termenul stabilit de Ministerul Finanțelor, acesta este în drept să ajusteze unilateral propunerea de buget cu includerea ulterioară în proiectul legii bugetare anuale.

(5) Procesul de examinare și consultare a propunerilor la proiectele bugetelor locale și de stabilire a relațiilor interbugetare între bugetele locale de nivelul al doilea și de nivelul întâi, se reglementează prin legea privind finanțele publice locale.

Articolul 50. Bugetele autorităților bugetare independente

(1) Autoritățile bugetare independente elaborează proiectele de bugete în conformitate cu prevederile art.48 alin.(5) din prezenta lege.

(2) Proiectele bugetelor autorităților bugetare independente, cu avizul Guvernului, se prezintă Parlamentului spre examinare în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(3) Parlamentul examinează proiectele bugetelor autorităților bugetare independente și le aprobă nu mai târziu de termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(4) Bugetele autorităților bugetare independente, aprobate în condițiile alin.(3) al prezentului articol, se includ în proiectul bugetului de stat.

Articolul 51. Proiectele legilor bugetare anuale

(1) Ministerul Finanțelor, autoritățile publice centrale în domeniul protecției sociale și în domeniul ocrotirii sănătății elaborează, corespunzător, proiectele legilor anuale a bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și le prezintă Guvernului spre examinare în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(2) Legile bugetare anuale conțin prevederi generale privind aprobarea indicatorilor principali ai bugetelor corespunzătoare, reglementări specifice anului bugetar respectiv, precum și anexe.

(3) Anexele la legea bugetului de stat pe anul respectiv cuprind:

a) indicatorii generali și sursele de finanțare ale bugetului de stat;

- b) componența veniturilor bugetului de stat;
  - c) bugetele autorităților publice centrale;
  - d) transferurile pentru bugetele locale;
  - e) alte anexe relevante.
- (4) Anexele la legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul respectiv cuprind:
- a) sinteza bugetului asigurărilor sociale de stat;
  - b) programele de cheltuieli ale bugetului asigurărilor sociale de stat;
  - c) alte anexe relevante.
- (5) Anexele la legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul respectiv cuprind:
- a) sinteza fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală;
  - b) programele de cheltuieli ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală;
  - c) alte anexe relevante.
- (6) Informația prezentată în notele informative la proiectele de buget reflectă rezultatele ultimilor doi ani bugetari, rezultatele estimate pentru anul bugetar curent, indicatorii planificați pentru anul bugetar viitor și estimările pentru cel puțin doi ani ulteriori.
- (7) Bugetele se prezintă spre aprobare, conform clasificății organizaționale și clasificății programelor, precum și, conform clasificății economice în funcție de necesitatea asigurării controlului anumitor indicatori bugetari din partea Parlamentului.
- (8) Guvernul examinează și aprobă proiectele legilor bugetare anuale și le prezintă Parlamentului în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

Articolul 52. Examinarea și adoptarea legilor bugetare anuale

- (1) Parlamentul examinează și adoptă legile bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul respectiv, nu mai târziu de termenul prevăzut de calendarul bugetar.
- (2) Comisia permanentă a Parlamentului, sesizată în fond, pentru examinarea proiectelor legilor bugetare anuale este comisia responsabilă de buget și finanțe.
- (3) Legile bugetare anuale se examinează și se adoptă în două lecturi:
- a) în prima lectură – se audiază raportul privind proiectul bugetului, se examinează și se aprobă indicatorii generali ai bugetului – veniturile, cheltuielile și soldul bugetului;
  - b) în a doua lectură – proiectul legii se examinează și se votează pe articole sau, după caz, în ansamblu.
- (4) În cazul în care Parlamentul propune modificări la proiectele legilor bugetare anuale, acestea trebuie să fie conforme principiilor și regulilor bugetar-fiscale prevăzute de prezenta lege.

Articolul 53. Deciziile bugetare anuale

(1) Autoritățile executive locale elaborează proiectele de decizii bugetare anuale în conformitate cu reglementările specifice stabilite prin legea privind finanțele publice locale, și le prezintă spre aprobare consiliilor locale corespunzătoare, în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(2) Formatul de prezentare a deciziilor bugetare anuale este similar formatului de prezentare a legii bugetului de stat pe anul respectiv, prevăzut la art.51 alin.(6) și (7) din prezenta lege.

(3) La aprobarea bugetelor locale autoritățile administrației publice locale de toate nivelurile sînt obligate să respecte limitele de transferuri interbugetare.

(4) Consiliile locale examinează și adoptă deciziile bugetare anuale în termenele stabilite în calendarul bugetar.

(5) În termen de cel mult 30 zile din data publicării legii bugetului de stat pe anul respectiv, autoritățile administrației publice locale de toate nivelurile aduc bugetele aprobate corespunzătoare în concordanță cu prevederile legii menționate. În cazul bugetelor locale de nivelul întâi, acestea se aduc în concordanță cu decizia bugetară anuală a autorității publice de nivelul al doilea.

(6) În caz de nerespectare a prevederilor alin.(5) al prezentului articol, efectuarea defalcărilor de la veniturile generale de stat și a transferurilor la bugetele locale respective se suspendă, pînă la efectuarea ajustărilor corespunzătoare.

(7) Bugetele locale adoptate se prezintă Ministerului Finanțelor, în termenul stabilit de acesta, pentru sinteza bugetului public național.

Articolul 54. Intrarea în vigoare și publicarea legilor/deciziilor bugetare anuale

Legile/deciziile bugetare anuale intră în vigoare la 1 ianuarie a anului bugetar sau la data indicată în text, dar care nu trebuie să preceadă publicarea.

Articolul 55. Bugetul provizoriu

(1) Dacă legile/deciziile bugetare anuale nu sînt adoptate și publicate pînă la 31 decembrie, pînă la adoptarea/publicarea noilor legi/decizii, se aplică legile/deciziile bugetare din anul precedent, cu excluderea măsurilor și/sau acțiunilor finalizate în anul respectiv.

(2) În temeiul alin.(1) al prezentului articol, autoritățile/instituțiile bugetare implementează bugetul provizoriu, care se autorizează printr-un act emis de administratorii de buget.

(3) În perioada aplicării bugetului provizoriu nu se permite efectuarea cheltuielilor pentru acțiuni sau măsuri noi comparativ cu anul precedent.

(4) Finanțarea cheltuielilor bugetului provizoriu se efectuează cu respectarea procedurilor generale privind executarea bugetului, cu excepția

cheltuielilor legate de serviciul datoriei, care se efectuează în conformitate cu angajamentele asumate.

(5) Valabilitatea bugetului provizoriu încetează odată cu punerea în aplicare a legilor/deciziilor bugetare anuale.

(6) Toate operațiunile efectuate în contul bugetului provizoriu se transferă în contul bugetului adoptat pe anul curent.

Articolul 56. Dezagregarea bugetului adoptat

(1) După publicarea legii bugetului de stat pe anul respectiv, Ministerul Finanțelor comunică autorităților publice centrale limitele anuale de alocații bugetare, dezagregate pe nivele agregate ale clasificăției economice, iar autorităților publice locale – transferurile de la bugetul de stat către bugetele locale de nivelul a doilea.

(2) În termen de 15 zile după publicarea legilor/deciziilor bugetare anuale, autoritățile/instituțiile bugetare, inclusiv Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină, asigură dezagregarea alocațiilor bugetare, în conformitate cu metodologia stabilită de Ministerul Finanțelor.

(3) Bugetele dezagregate ale autorităților/instituțiilor bugetare servesc drept temei pentru inițierea executării bugetului.

Articolul 57. Prognozele trimestriale și monitorizarea indicatorilor bugetari

(1) În termen de o lună de la începutul anului bugetar, Ministerul Finanțelor elaborează și aprobă prognoze trimestriale ale veniturilor, cheltuielilor și soldului bugetului public național și ale componentelor acestuia.

(2) Pe parcursul anului bugetar, Ministerul Finanțelor monitorizează și, în termen de o lună după expirarea trimestrului de gestiune, publică informații privind executarea trimestrială a bugetului public național și a componentelor acestuia, în raport cu prognozele trimestriale prevăzute la alin.(1) al prezentului articol.

Articolul 58. Redistribuirea alocațiilor bugetare

(1) Pe parcursul anului bugetar, redistribuirea alocațiilor aprobate prin legea anuală a bugetului de stat se permite, după cum urmează:

a) cu acordul Guvernului – între autoritățile publice centrale (cu excepția celor independente) și între programele unei autorități, până la 10 la sută din volumul alocațiilor bugetare aprobate;

b) cu acordul Ministerului Finanțelor – între categoriile economice în cadrul unei autorități publice centrale, fără majorarea cheltuielilor de personal și fără modificarea cheltuielilor pentru investiții capitale și a transferurilor interbugetare;

c) autorităților publice centrale și, după caz, instituțiilor bugetare subordonate – orice alte redistribuiri, care nu afectează limitele de alocații bugetare stabilite;

(2) Redistribuirea alocațiilor bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în cadrul legilor bugetare anuale corespunzătoare poate fi efectuată în condițiile alin.(1) lit.a) a prezentului articol.

(3) Competențele privind redistribuirea alocațiilor bugetelor locale în cadrul deciziei bugetare anuale se stabilesc prin legea privind finanțele publice locale.

(4) Redistribuirea alocațiilor bugetare conform alin.(1) - (3) ale prezentului articol poate fi efectuată până la 30 noiembrie a anului bugetar.

(5) Se interzice redistribuirea alocațiilor repartizate din fondurile de rezervă bugetară și de intervenție.

Articolul 59. Rectificarea bugetului

(1) În cazul înrăutățirii soldului bugetelor și/sau necesității revizuirii angajamentelor bugetare, administratorii de buget inițiază procesul de rectificare a bugetelor corespunzătoare.

(2) Autoritățile/instituțiile bugetare pot înainta propuneri de rectificare a bugetelor în modul și termenul stabilit de administratorii bugetelor, de la care acestea se finanțează.

(3) Procedurile de elaborare, prezentare și adoptare a proiectelor de legi privind rectificarea bugetelor sînt similare celor pentru legile/deciziile bugetare anuale.

(4) Orice propunere de rectificare a legilor/deciziilor bugetare anuale trebuie să fie însoțită de o notă informativă, care cuprinde concluziile privind executarea bugetului respectiv în perioada precedentă și estimările privind executarea scontată a bugetului până la finele anului bugetar în curs, precum și impactul financiar al modificărilor pentru următorii trei ani.

(5) În cadrul unui an bugetar pot fi efectuate cel mult două rectificări ale bugetelor componente ale bugetului public național și acestea pot fi adoptate nu mai degrabă de 1 iulie și nu mai târziu de 15 noiembrie, cu excepția cazurilor prevăzute la art.67 alin.(4) din prezenta lege.

Secțiunea 2. Executarea bugetului

Articolul 60. Contul Unic Trezorerial

(1) Încasările și plățile la/de la bugetele componente ale bugetului public național în monedă națională , se efectuează prin virament prin Contul Unic Trezorerial (în continuare – CUT) al Ministerului Finanțelor, iar cele în valută străină - prin conturi bancare deschise în Banca Națională a Moldovei și

instituțiile financiare, în conformitate cu legislația privind reglementarea valutară.

(2) Administratorii de bugete pot angaja/acorda, în bază contractuală, împrumuturi cu scadență în același an bugetar de la bugetele componente ale bugetului public național, gestionate în CUT al Ministerului Finanțelor, destinate acoperii decalajelor temporare de casă.

(3) Ministerul Finanțelor, Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină pot angaja bănci comerciale, care activează pe teritoriul Republicii Moldova, pentru efectuarea unor operațiuni ce țin de executarea de casă a bugetelor.

(4) Procedura de selectare a băncilor comerciale pentru efectuarea operațiunilor ce țin de executarea de casă a bugetelor se face o dată la trei ani, în conformitate cu legislația privind achizițiile publice.

(5) Soldul resurselor temporar libere în CUT al Ministerului Finanțelor poate fi plasat sub formă de depozite la Banca Națională a Moldovei și în băncile autorizate de Banca Națională a Moldovei să accepte astfel de depozite.

(6) Se interzice autorităților/instituțiilor bugetare deschiderea conturilor bancare pentru efectuarea operațiunilor de încasări și plăți prin instituțiile financiare.

(7) Prin derogare de la alin.(6) al prezentului articol, se permite, cu autorizarea Ministerului Finanțelor, deschiderea conturilor bancare și efectuarea operațiunilor de încasări și plăți prin instituțiile financiare pentru proiectele finanțate din surse externe, care activează în baza acordurilor încheiate pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, dacă aceasta este prevăzut de acordurile respective.

(8) Se interzice contractarea împrumuturilor de către autoritățile/instituțiile bugetare, cu excepția administratorilor bugetului de stat și bugetelor locale.

Articolul 61. Sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor

(1) Executarea bugetului de stat și bugetelor locale se efectuează prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor, conform metodei de casă.

(2) Evidența încasărilor și plăților bugetului de stat și bugetelor locale se asigură prin conturi trezoreriale, bazate pe clasificția bugetară și planul de conturi contabile în sistemul bugetar.

Articolul 62. Prognoza și managementul lichidităților

(1) În termen de 30 de zile după adoptarea legilor/deciziilor bugetare anuale, dar nu mai tîrziu de 1 ianuarie a anului bugetar, administratorii de bugete elaborează, în conformitate cu metodologia stabilită de Ministerul Finanțelor, prognozele de lichidități ale bugetelor corespunzătoare pe an cu repartizare lunară.

(2) Prognozele menționate la alin.(1) al prezentului articol se actualizează lunar/săptămânal/zilnic.

Articolul 63. Încasările bugetare

(1) Colectarea veniturilor și altor încasări aprobate în bugetele componente ale bugetului public național se asigură de către administratorii de venituri stabiliți prin lege.

(2) În cazul în care legislația nu prevede autoritatea responsabilă de administrarea anumitor venituri bugetare, Ministerul Finanțelor desemnează administratorii veniturilor bugetare respective.

(3) Toate plățile calculate, dar netransferate la bugetele componente ale bugetului public național pînă în ultima zi lucrătoare a anului bugetar, se încasează în contul bugetelor respective pe anul viitor.

Articolul 64. Gestionarea angajamentelor

(1) Autoritățile/instituțiile bugetare sînt responsabile pentru asumarea, achitarea, evidența și raportarea angajamentelor, în conformitate cu legislația care reglementează achizițiile publice și alte acte normative.

(2) Asumarea angajamentelor de către autoritățile/instituțiile bugetare se permite doar în scopurile și în limitele alocațiilor bugetare.

(3) Se permite asumarea angajamentelor multianuale pe o perioadă de pînă la trei ani pentru obiectele de investiții capitale, în limitele cheltuielilor prognozate în acest scop pe anii respectivi. Valoarea angajamentelor multianuale se ajustează anual în corespundere cu alocațiile bugetare aprobate în acest scop pe anul bugetar respectiv.

(4) Autoritățile/instituțiile bugetare sînt obligate să revadă relațiile contractuale cu furnizorii de mărfuri și servicii și să reducă cheltuielile, dacă pe parcursul anului bugetar alocațiile bugetare au fost precizate, ca urmare a rectificării bugetului.

Articolul 65. Plățile bugetare

(1) În procesul executării bugetelor, autoritățile/instituțiile bugetare efectuează plăți în limitele alocațiilor bugetare aprobate și în conformitate cu limitele de lichidități ale bugetelor, stabilite conform cu art.62 din prezenta lege.

(2) Plățile se efectuează în baza angajamentelor bugetare asumate și în conformitate cu destinațiile prevăzute în bugetele corespunzătoare, precum și conform gradelor de prioritate, stabilite/recomandate de Ministerul Finanțelor în baza actelor normative.

(3) Plățile legate de serviciul datoriei, inclusiv pentru obligațiunile provenite din acordarea garanțiilor, se efectuează în termenele și condițiile angajamentelor asumate, indiferent de suma aprobată în buget pentru acest scop.

(4) Toate plățile executate pe parcursul anului bugetar, indiferent de perioada pentru care acestea se efectuează, se înregistrează și se reflectă în evidența contabilă ca plăți ale anului bugetar curent.

(5) Datoriile autorităților/instituțiilor bugetare din anii precedenți se achită de către acestea din contul și în limitele bugetelor autorităților/instituțiilor respective, aprobate pe anul bugetar curent.

Articolul 66. Plățile în baza documentelor executorii

(1) Documentele executorii privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, bugetelor locale, precum și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, se prezintă obligatoriu de către creditor direct administratorilor de bugete și/sau, după caz, autorităților/instituțiilor bugetare respective.

(2) Plățile privind achitarea sumelor adjudecate conform documentelor executorii se vor efectua, indiferent dacă sînt sau nu aprobate alocații în acest scop, dar nu vor depăși limita de 20 la sută din bugetul aprobat pe anul respectiv.

(3) În cazul neexecutării documentului executoriu în termen de 6 luni de la data rămînerii irevocabile a hotărîrii judecătorești în baza căreia a fost emis, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silite, conform procedurii stabilite de Codul de executare.

(4) Procedura de executare silită în baza unui document executoriu prezentat spre executare ulterior devenirii irevocabile a hotărîrii judecătorești, se inițiază după expirarea a 6 luni de la data prezentării acestuia.

(5) Pentru documentele executorii care au parvenit prin intermediul executorului judecătoresc, cu încălcarea procedurii stabilite la alin.(1) al prezentului articol, debitorul va fi scutit de plata onorariului și a altor cheltuieli de executare prevăzute prin art.36-41 din Codul de executare.

Articolul 67. Blocarea plăților bugetare

(1) Dacă analiza executării scontate a bugetelor atestă înrăutățirea nivelului soldului bugetar, aprobat prin legea/decizia bugetară anuală și stabilit ca prognoze trimestriale în baza art.57 din prezenta lege, administratorii de bugete sînt autorizați să blocheze temporar anumite categorii de plăți de la bugetul respectiv, cu excepția plăților pentru deservirea datoriei publice și a altor plăți scutite de blocare prin legile/deciziile bugetare anuale.

(2) În perioada de blocare temporară a plăților, autoritățile/instituțiile bugetare nu-și pot asuma noi angajamente de cheltuieli.

(3) Blocarea plăților poate fi efectuată pe o perioadă ce nu depășește 60 zile, cu informarea autorităților/instituțiilor bugetare și Guvernului sau, după caz, consiliilor locale, despre circumstanțele ce au determinat această acțiune.

(4) În cazul în care acțiunile aferente blocării plăților nu asigură menținerea deficitului bugetar în limitele stabilite de legea/decizia bugetară

anuală, administratorii de bugete, în termen de cel puțin 20 zile până la expirarea perioadei de blocare, întocmesc și prezintă proiectul legii/deciziei privind rectificarea bugetului respectiv.

(5) Blocarea finanțării anumitor categorii de plăți, în condițiile dispuse la alin.(1) al prezentului articol, se aplică până la adoptarea legii/deciziei privind rectificarea bugetelor respective.

Articolul 68. Închiderea anului bugetar

(1) Operațiunile de executare a bugetului se închid la 31 decembrie a anului bugetar.

(2) În ultima zi lucrătoare a anului bugetar alocațiile bugetare nevalorificate, precum și soldurile de mijloace bănești din conturile trezoreriale ale autorităților/instituțiilor bugetare se închid, cu excepția soldurilor proiectelor finanțate din surse externe.

(3) Cu soldurile mijloacelor bănești, înregistrate la finele anului bugetar, în conturile instituțiilor bugetare, amplasate peste hotarele țării, se reduce suma finanțării din veniturile generale pentru anul bugetar următor.

(4) Soldurile de mijloace bănești din conturile bugetelor componente ale bugetului public național, înregistrate la finele anului bugetar, sînt tranzitorii pe anul bugetar următor.

(5) Volumul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat/bugetele locale de nivelul al doilea către alte bugete, neutilizate în anul bugetar curent, se restituie la bugetul de stat/bugetele locale de nivelul al doilea, pe parcursul anului bugetar respectiv sau în primul trimestru al anului bugetar viitor.

Secțiunea 3. Evidența contabilă și raportarea bugetului

Articolul 69. Evidența contabilă în sistemul bugetar

(1) Evidența contabilă în sistemul bugetar se organizează în baza Legii contabilității și în conformitate cu metodologia elaborată și aprobată de către Ministerul Finanțelor.

(2) Politica de contabilitate și particularitățile de ținere a evidenței contabile a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală se elaborează de către administratorii bugetelor respective și se aprobă de către Ministerul Finanțelor.

Articolul 70. Rapoartele periodice privind executarea bugetelor

(1) Ministerul Finanțelor, Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină întocmesc și publică lunar rapoarte privind executarea bugetelor pe care le administrează.

(2) Autoritățile executive locale întocmesc și publică rapoarte privind executarea bugetelor locale, în conformitate cu periodicitatea și cerințele stabilite de legea privind finanțele publice locale.

(3) Raportul privind executarea bugetului public național se întocmește și se publică lunar de către Ministerul Finanțelor.

(4) Guvernul prezintă Parlamentului raportul semianual privind executarea bugetului consolidat central și a componentelor acestuia, în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(5) Modul de întocmire și prezentare a rapoartelor privind executarea bugetelor componente ale bugetului public național, se determină de Ministerul Finanțelor. Modul de întocmire și prezentare a rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală se determină de Ministerul Finanțelor de comun acord cu administratorii bugetelor respective.

Articolul 71. Rapoartele anuale privind executarea bugetelor

(1) Ministerul Finanțelor, Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină, întocmesc corespunzător rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală, pe care le prezintă spre examinare și aprobare Guvernului, pînă la 1 mai a anului următor anului bugetar încheiat.

(2) După aprobarea de către Guvern, rapoartele menționate la alin.(1) al prezentului articol se prezintă spre examinare și aprobare Parlamentului, în termenul stabilit de calendarul bugetar.

(3) Rapoartele prezentate de Guvern, însoțite de avizul Curții de Conturi, se examinează de către Parlament și se aprobă în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(4) Rapoartele anuale privind executarea bugetelor locale pentru anul bugetar încheiat, se întocmesc de către autoritățile executive locale și se aprobă de către consiliile locale în termenul prevăzut de calendarul bugetar.

(5) Rapoartele anuale privind executarea bugetelor se prezintă în format comparabil cu formatul bugetelor aprobate.

(6) La examinarea și prezentarea rapoartelor anuale privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală în cadrul Parlamentului, participă autoritățile publice centrale de specialitate, care prezintă rapoarte privind implementarea programelor sectoriale de cheltuieli și performanța realizată în domeniile de competență.

(7) După aprobarea de către Parlament/consiliile locale, rapoartele anuale se publică.

Articolul 72. Rapoartele financiare

Autoritățile/instituțiile bugetare, inclusiv Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină, întocmesc și prezintă rapoarte financiare în baza Legii contabilității și în conformitate cu termenele și cerințele stabilite de Ministerul Finanțelor.

Capitolul V. Monitoringul financiar

Articolul 73. Obiectul monitoringului financiar

Monitoringul financiar se supun:

- a) autoritățile/instituțiile publice autofinanțate, cu excepția celor responsabile exclusiv față de Parlament;
- b) întreprinderile de stat/municipale și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public.

Articolul 74. Responsabilitatea pentru monitoringul financiar

(1) Monitoringul financiar al activității economico-financiare a autorităților publice autofinanțate, a întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, se efectuează de către Ministerul Finanțelor.

(2) Organele centrale de specialitate ale administrației publice efectuează monitoringul financiar al activității economico-financiare a instituțiilor publice autofinanțate, a întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, care activează în domeniul de competență al acestora.

(3) Monitoringul financiar al activității economico-financiare a instituțiilor publice autofinanțate, a întreprinderilor municipale și a societăților comerciale, în care autoritățile publice locale dețin cota majoritară în capitalul social, se efectuează de către autoritățile administrației publice locale.

(4) Procedurile și cerințele specifice privind efectuarea monitoringului financiar, precum și periodicitatea prezentării informațiilor de către entitățile supuse monitoringului financiar, se elaborează de către Ministerul Finanțelor, în comun cu autoritatea publică responsabilă de administrarea patrimoniului public, și se aprobă de Guvern.

(5) Rezultatele monitoringului financiar se prezintă autorității publice centrale responsabile de administrarea patrimoniului public și se iau în considerare în procesul de luare a deciziilor privind administrarea și deetatizarea patrimoniului public.

Capitolul VI. Controlul financiar și auditul public extern

Articolul 75. Controlul financiar public intern

(1) Activitățile efectuate în cadrul procesului bugetar și operațiunile legate de gestionarea finanțelor publice de către autoritățile/instituțiile bugetare sînt obiect al auditului intern, managementului financiar și controlului.

(2) Principiile și modul de organizare a sistemului de management financiar și control, a activității de audit intern, precum și a funcției de coordonare și armonizare centralizată în domeniul controlului financiar public intern, se reglementează prin legislația privind controlul financiar public intern.

Articolul 76. Inspectarea financiară

(1) Inspectarea financiară se efectuează de către Inspekția financiară din subordinea Ministerului Finanțelor, în baza regulamentului aprobat de către Guvern.

(2) În cadrul inspectărilor financiare sînt verificate, inclusiv prin investigații operative și analize documentare, informațiile privind eventuale încălcări ale legislației, iregularități sau fraude în activitatea economico-financiară, gestionarea și utilizarea resurselor bugetare, administrarea proprietății publice, raportarea datoriei publice, disciplina prețurilor și tarifelor reglementate de stat.

(3) Inspectarea financiară se inițiază:

a) la solicitarea Aparatului Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului, Guvernului, Curții de Conturi, organelor de drept;

b) în baza solicitărilor, petițiilor și informațiilor parvenite inclusiv de la autoritățile publice centrale și locale, precum și analizei riscurilor și cost-eficienței;

c) de către Ministerul Finanțelor, care programează inspectări financiare în funcție de riscurile evaluate aferente activităților procesului bugetar și subiectelor menționate la alin.(2).

(4) Inspectările financiare pot fi supuse:

a) autoritățile/instituțiile bugetare;

b) întreprinderile de stat/municipale, societățile comerciale, în al căror capital social statul deține o cotă-parte, precum și persoanele afiliate acestora;

c) alte persoane fizice și juridice, care gestionează/beneficiază de resurse financiare și/sau patrimoniu de la entitățile specificate la lit.a)-c) ale prezentului alineat;

d) autoritățile/instituțiile publice autofinanțate, la solicitarea organelor de drept și a Parlamentului.

Articolul 77. Auditul public extern

Modul de formare, gestionare și utilizare a resurselor bugetului public național, precum și de administrare a patrimoniului public, se supune auditului public extern de către Curtea de Conturi în conformitate cu legislația.

Capitolul VII. Răspunderea juridică

Articolul 78. Restricții și penalități

(1) Se interzice dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din conturile bancare ale Trezoreriei de Stat și ale trezoreriilor teritoriale ale Ministerului Finanțelor, cu excepția ordinelor incaso ale organelor abilitate cu dreptul de executare silită, de suspendare a operațiunilor în conturile bancare ale contribuabilului și de sechestrare sau de percepere, în mod incontestabil, a mijloacelor bănești din conturile bancare și/sau trezoreriale.

(2) Se interzice dezafectarea de la buget a mijloacelor pentru acordarea de credite persoanelor fizice și juridice, cu excepția resurselor recreditate în condițiile legii privind datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat, precum și a celor destinate acordării creditelor fără dobândă concurenților electorali.

(3) În caz de nerambursare la scadență a împrumuturilor recreditate din surse interne și externe prin intermediul Ministerului Finanțelor, a dobânzilor și a altor plăți aferente, precum și a mijloacelor dezafectate de la bugetul de stat pentru stingerea împrumuturilor acordate cu garanție de stat, organele abilitate cu dreptul de executare silită, de suspendare a operațiunilor în conturile bancare ale contribuabilului și de sechestrare sau de percepere, în mod incontestabil, a mijloacelor bănești din conturile bancare și/sau trezoreriale, vor percepe în mod prioritar și incontestabil, de la bugetele respective și de la persoanele care au beneficiat de împrumuturi recreditate și împrumuturi acordate cu garanție de stat, sumele nerambursate respective.

(4) Stingerea datoriilor expirate, aferente împrumuturilor acordate și/sau recreditate de Ministerul Finanțelor, precum și a împrumuturilor achitate din contul bugetului de stat conform garanției de stat, se va efectua în următoarea succesiune: suma principală a împrumutului, dobânda și alte plăți, penalitatea.

(5) Mijloacele bugetare, inclusiv cele exprimate prin bunuri materiale, utilizate de către instituțiile bugetare, contrar prevederilor actelor normative, pentru acordare de împrumut sau de ajutor financiar persoanelor juridice și fizice, se percep integral de la acestea și se varsă la bugetul respectiv fără a fi restabilite ulterior pe conturile creditorilor. Pentru întreaga perioadă de utilizare a acestor mijloace, de la persoanele menționate se percepe la bugetul respectiv o sumă calculată în funcție de rata de bază aplicată de Banca Națională a Moldovei la operațiunile de politică monetară pe termen scurt.

(6) Sancțiunile specificate la alin.(5) al prezentului articol, se aplică de către Inspekția financiară din subordinea Ministerului Finanțelor, în baza rezultatelor inspekțiilor efectuate.

(7) Pentru neplata în termenele stabilite de actele normative a plăților la bugetele componente ale bugetului public național se aplică majorări de întârziere în mărimea și modul stabilit de Codul Fiscal și alte acte legislative.

Articolul 79. Formele de răspundere juridică

Încălcarea prevederilor prezentei legi se sancționează în conformitate cu legislația în vigoare și atrage după sine răspundere disciplinară, civilă, administrativă și penală, după caz.

Capitolul VIII. Dispoziții finale și tranzitorii

Articolul 80. Intrarea în vigoare și abrogările

(1) Prezenta lege intră în vigoare cu începere de la 1 ianuarie 2012, cu excepția art.2 lit.b), art.17 lit.f) și g), art.18 lit.k), art.19 alin.(1) lit.j), art.22 alin.(1) lit.g), art.38, art.44 alin.(1) lit.h), art.56, art.57, art.58, art.59 alin.(5), art.61 alin.(2), art.62, art.65 alin.(1) și (2), art.70 alin.(4), art.73 lit.a) și art.74, care se pun în aplicare de la 1 ianuarie 2013.

(2) Odată cu punerea în aplicare a prezentei legi, corespunzător prevederilor alin.(1) al prezentului articol, se abrogă:

a) Legea nr.847-XIII din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, ediție specială);

b) Legea nr.1228-XIII din 27 iunie 1997 despre Regulamentul privind utilizarea mijloacelor Fondului de rezervă al Guvernului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.57-58, art.511);

c) art.X din Legea nr.1440-XV din 8 noiembrie 2002 pentru modificarea și completarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.178-181, art.1354);

d) art.IX din Legea nr.430-XV din 31 octombrie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.239-242, art.956);

e) art.XXIII din Legea nr.154-XVI din 21 iulie 2005 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.126-128, art.611);

f) art.IV din Legea nr.335-XVI din 16 decembrie 2005 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.1-4, art.22);

g) art.XVI și art.XXIV din Legea nr.268-XVI din 28 iulie 2006 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.142-145, art.702);

h) art.IV din Legea nr.231-XVI din 2 noiembrie 2007 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.180-183, art.693);

i) art.IV din Legea nr.107-XVI din 16 mai 2008 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.107-109, art.417);

j) art.II din Legea nr.172-XVI din 10 iulie 2008 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.134-137, art.543);

k) art.X și art.XV din Legea nr.108-XVIII din 17 decembrie 2009 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.193-196, art.609);

l) art.III din Legea nr.63 din 23 aprilie 2010 pentru modificarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.75-77, art.213);

m) art.III din Legea nr.72 din 4 mai 2010 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.94-97, art.270);

n) art.IX din Legea nr.48 din 26 martie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.53, art.114);

o) Legea nr.167 din 22 iulie 2011 pentru modificarea articolului 55 din Legea nr.847-XIII din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.131-133, art.417).

Articolul 81. Prevederi tranzitorii

În anul 2012 prevederile art.7 alin.(2), art.12, art.15 alin.(2), art.17 lit.h), art.33, art.37, art.39 alin.(2) și art.40 alin.(3)-(5) ale prezentei legi, se aplică doar în scopurile de elaborare a bugetului.

Articolul 82. Prioritatea legii

Actele normative în vigoare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.

Articolul 83. Ajustarea legislației în conformitate cu prezenta lege

(1) Guvernul, în termen de 6 luni de la data adoptării prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea actelor legislative în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(2) Ministerul Finanțelor, în termen de 6 luni de la adoptarea prezentei legi, va revizui și va aproba cadrul metodologic necesar pentru implementarea prezentei legi.

Președintele Parlamentului